

Yttrande

Datum 2015-01-26
Klassificering 1.1.1.4
Dnr 4094-2014

Ert 2014-11-06
Er Ku2014/1766/RFS

Remiss promemoria Förstärkt skydd av kulturegendom vid väpnad konflikt och under ockupation, Ds 2014:36

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet tillstyrker att Sverige ratificerar kulturkonventionens andra tilläggsprotokoll. Det kommer att medföra betydande arbetsinsatser för såväl Riksantikvarieämbetet som för länsstyrelserna.

Bakgrund

Enligt kulturkonventionen och dess första protokoll ska kulturegendom med allmänt och speciellt skydd märkas ut. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska har museer meddelat föreskrifter för hur detta arbete ska gå till genom KRFS 1997:1. Enligt föreskrifterna ska länsstyrelsen besluta om hur utmärkningen ska ske och låta tillverka skyltar. Länsstyrelsen ska sända in en aktuell förteckning med beskrivning över den utvalda egendomen till Riksantikvarieämbetet. Detta arbete är påbörjat, men inte fullt genomfört. I dag finns inte heller några objekt införda på UNESCO:s lista över speciellt skydd. I samband med att Sverige ratificerade världsarvskonventionen undersöktes vilka delar av världsarvet Karlskrona som inte användes för militära syften och därmed kunde få speciellt skydd.

Synpunkter

Riksantikvarieämbetet tillstyrker att Sverige ratificerar kulturkonventionens andra tilläggsprotokoll.

Riksantikvarieämbetet

Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

I promemorian anges att konsekvenserna av förslagen inte medför några ytterligare behov av medel för Riksantikvarieämbetet, då kriterierna för urvalet för förstärkt skydd liknar de som gäller för nominering av världsarven. Riksantikvarieämbetet delar inte den bedömningen utan anser att det innebär ett betydande merarbete att nominera objekten med förstärkt skydd. Kriterierna för urvalet av kulturegendom med förstärkt skydd, ska vara "av största vikt för mänskligheten" och kan även innefatta annan kulturegendom än världsarven. Det

bör utredas om t.ex. betydande byggnadsminnen, världsminnen och musei-, arkiv och bibliotekssamlingar kan ingå i detta skydd. Det bör också övervägas hur kulturkonventionen ska tillämpas på de världsarv som består av kulturlandskap, hela städer och naturområden. För att kulturegendom ska uppfylla kriterierna för förstärkt skydd får den inte ha en militär användning. Den militära användningen behöver utredas för de objekt som ska nomineras.

Utmärkningen av kulturegendom enligt kulturkonventionen och dess första protokoll innebär ett stort arbete med inventering och urval för länsstyrelserna och bör ske i dialog med Riksanantikvarieämbetet. Riksanantikvarieämbetet gör bedömningen att länsstyrelserna idag inte har möjlighet att prioritera resurser för att detta ska kunna genomföras.

Inventeringar och urval av kulturegendom har visat sig efterfrågat och användbart även i arbeten med riskanalyser för bl.a. översvämningar samt ras och skred. Detta har varit aktuellt i samband med EU:s översvämningsdirektiv och Göta älvutredningen.

Detta beslut har fattats av riksanantikvarien Lars Amréus efter föredragning av utredaren Erika Hedhammar. Även överantikvarien Knut Weibull, avdelningschefen Britt-Inger Andersson, enhetschefen Christian Runeby, handläggaren Gert Magnusson och juristen Maria Barkin har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Erika Hedhammar